

УДК 658.846:658.114.2(477)

Кічук Оксана Сергіївна

к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ПРОБЛЕМИ СПІВРОБІТНИЦТВА З БРОКЕРСЬКИМИ КОМПАНІЯМИ В УКРАЇНІ

JEL classification: G240

В умовах ринкової економіки інвестори в Україні мають змогу здійснювати операції купівлі та продажу різних фінансових активів: валют, акцій вітчизняних та зарубіжних компаній, облігацій та інших фінансових контрактів. В останні 10-15 років на світових ринках спостерігається значна цінова нестабільність – волатильність. Під впливом макро- та мікроекономічних факторів змінюються котирування, що дозволяє інвесторам заробляти на угодах. Зазначимо, що інвестор не може отримати доступ до біржі, не ставши клієнтом брокерської компанії.

Біржовий брокер – компанія, яка виконує посередницькі послуги між трейдерами і біржами, що забезпечує здійснення торговельних операцій на фінансових ринках. Брокер приймає торгові заявки клієнтів і розміщує їх на ринку, за що отримує комісію. Таким чином, брокер надає прямий доступ до ліквідності для своїх клієнтів.

Брокерські компанії обов'язково мають реєстрацію, а також ліцензії, що дають право на надання брокерських послуг. Кращі брокери Європейського Союзу в обов'язковому порядку зобов'язані дотримуватися норм і стандартів прийнятої Директиви Європейського Парламенту та Ради від 21.04.2004 р. «Про ринки фінансових інструментів» – The Markets in Financial Instruments Directive (MiFID) [1].

Варто зазначити, що існують два види брокерів: класичні та онлайн-брокери. В першому випадку інвестор здійснює операції, віддаючи наказ брокеру по телефону, електронною поштою, при особистій зустрічі або будь-яким іншим способом зв'язку, який підтримує брокер. Попередньо є можливість обговорити умови угод і отримати консультації фахівців брокерської компанії.

З розвитком інформаційних технологій більша частина біржових торгів здійснюється в електронному вигляді з використанням спеціалізованого програмного забезпечення. Сьогодні функції брокера не обов'язково повинна виконувати людина. Інвестори, мають можливість використовувати брокерські онлайн-платформи, через які угода про купівлю акцій укладається автоматично. За допомогою цих платформ інвестори, маючи доступ в Інтернет, можуть купувати фінансові активи з будь-якої точки світу. Звернемо увагу на те, що варто ретельно підійти до вибору брокерської компанії, адже в мережі існує чимало шахраїв. Прикладом слугує діяльність фірми Forex Trend, яка позиціонувала себе як торговельна платформа. Компанія проводила масштабну рекламну кампанію, здобула довіру інвесторів, а потім не повертала гроші з депозитів. В Україні шахраї привласнили 340 млн. грн. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку попереджає про значні ризики втрати коштів, інвестованих у бінарні опціони, forex трейдинг, криптобіржі, мікрокредитування, активи в управління та інші подібні проєкти. Перед прийняттям рішення про співпрацю з брокерською компанією рекомендується дізнатися скільки часу компанія працює на ринку, новини про компанію, її участь у скандалах, судових справах, вивчити відгуки про компанію. Відзначимо, що сьогодні не варто довіряти тільки позитивним відгукам про компанії, тому що часто компанії купують відгуки в рекламних цілях.

Надійним ресурсом є офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. На ньому можна дізнатися інформацію про інвестиційні проєкти, які відповідають ознакам фіктивності та можуть нести загрозу втрати коштів громадян України, які ціні папери в легальному обігу в Україні. З метою захисту прав споживачів фінансових послуг Комісія системно здійснює моніторинг діяльності сумнівних інвестиційних проєктів та здійснення діяльності без відповідних дозвільних документів.

Більшість інвесторів вказують на наступні проблеми при співпраці з брокерськими компаніями: додаткові витрати та комісійні, проблеми зі зняттям грошей з рахунків, неповернення залишків коштів, крадіжки з рахунків, не працюючий термінал, відсутність контактів з персоналом брокерської компанії, небажання допомогти при вирішенні проблем.

Аналіз списків членів фондової біржі свідчить про те, що серед них значна кількість банків і фінансових компаній, для яких надання доступу до біржі роздрібно інвестору не є пріоритетною діяльністю. Отже потрібно відбирати брокерські компанії, які готові працювати з дрібним і середнім інвестором. Разом з тим, варто враховувати, те що брокерські компанії, які працюють з роздрібними інвесторами, будуть лідерами в списках за кількістю зареєстрованих клієнтів. Таким чином, показники кількості клієнтів не є вирішальними при виборі брокера-партнера.

Під час вибору посередника варто звертати увагу на репутацію та наявність дозвільних документів. Біржа регулярно перевіряє ліцензії акредитованих брокерів і не допускає до торгів компанії з вичерпаним терміном ліцензії. Для інвестора ліцензія є гарантією, що він працює з серйозною компанією, діяльність якої контролюється державою (у форекс-брокерів такої ліцензії немає).

Наступним важливим критерієм вибору брокера є тарифи за послуги, комісійні та інші витрати. До переваг можна віднести: безкоштовне відкриття та обслуговування рахунків, мінімальна комісія за операціями; мінімальна комісія за введення-виведення грошових коштів; відсутність плати за зберігання цінних паперів на рахунок; відсутність абонентської плати та будь-яких постійних витрат. Звичайно позитивною є можливість надати інвестору кредитне плече у вигляді коштів, якими можна користуватися для купівлі активів. Якщо користуватися плечем, то сума угод може бути більшою, ніж загальний капітал інвестора, а отже, прибуток також може бути більшим. Разом з тим, варто враховувати, що користування кредитним плечем підвищує ризики інвестора.

Безперечно, варто звернути увагу на додаткові послуги брокерської компанії, такі як навчальні курси та семінари, безкоштовна аналітична підтримка, персональний інвест-менеджер, програмне забезпечення, технічна підтримка, можливість дистанційного відкриття рахунків, наявність мобільного додатку, партнерські програми. Перевагою є підтримка клієнтів, як по телефону, так і особисто в офісі брокером. Важливу роль відіграє швидкість виконання ордерів, надання доступу на світові ринки. Звичайно, наявність у брокера програмного забезпечення з можливістю працювати на демо-рахунках є позитивною та дає змогу інвестору для вивчення технічних можливостей програмного забезпечення, аналізу недоліків та переваг роботи терміналу, тренувань та апробації власних торгівельних стратегій. Варто зазначити, що є приклади, коли брокерські компанії під час значних коливань ринку вимикають платформу, щоб клієнти не могли змінити чи скасувати заявки. Внаслідок таких дій клієнти отримують збитки. Сьогодні все більшою популярністю користуються компанії, які надають більше повноцінних інструментів для професійної торгівлі [3].

Підсумовуючи вищезазначене, зробимо висновок, що вибір партнера-брокера це дуже важливий та відповідальний процес для інвестора. Отже, потрібно вивчити багато інформації щодо діяльності брокерських компаній, оцінити переваги та недоліки співпраці з ними, зважити ризики та порадити прогнозні показники.

Література

1. Солодкий М. О. *Біржовий ринок* : навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2010. 565 с.
2. *Купить кусок Apple : как стать владельцем акций технологических гигантов* / Экономическая правда : сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/12/15/669191> (дата обращения: 19.04.2021).
3. *Как выбрать брокера в Украине* / Финансовый эксперт : сайт. URL: <https://finance-expert.com.ua/market/kak-vybrat-brokera.html> (дата обращения: 20.04.2021).